

such as the East StratCom Task Force (ESTF), the Hybrid Fusion Cell (HFC) and the Rapid Alert System - Disinformation (RAS-DIS) have been monitored. It has been determined that the EU is particularly attentive to practical training in combating hybrid threats. It is alleged that the use of a multilevel, cross-sectoral approach enables the EU to gradually increase its defence to counter modern hybrid threats. It is highlighted that Ukraine, which is suffering from the hybrid war, should involve the experience of the use of the instruments developed within the EU, adopting and sharing experience in combating disinformation and provide the resistance to hybrid challenges.

Keywords: *hybrid war, disinformation, European Union, East StratCom Task Force, the Hybrid Fusion Cell, Rapid Alert System - Disinformation.*

УДК 327.7:316.647.82-055.2

**М. В. Здоровега,
О. Я. Івасечко**

СПЕЦИФІКА ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

У статті розглядається специфіка діяльності міжнародних неурядових організацій щодо забезпечення принципу гендерної рівності. Увагу акцентовано на практиці діяльності таких міжнародних неурядових організацій, як-от: «Gender and Development Network» (GADN), Equality Now, Promundo, котрі безпосередньо виконують місію адвокації інтересів жінок, гарантування їхніх рівних можливостей з чоловіками у всіх сферах суспільного життя. Зроблено висновок про те, що в Україні відповідно до Звіту із глобального гендерного розриву за 2020 р. прослідковується позитивна динаміка у порівнянні з аналогічним звітом за 2014 р., однак найгіршою залишається ситуація із політичною компонентою (участю жінок у процесі прийняття рішень) – 83 місце із значенням, яке майже наближається до нуля, тобто, до суцільної гендерної нерівності.

Ключові слова: *міжнародні неурядові організації, принцип гендерної рівності, Україна, глобальний гендерний розрив.*

DOI 10.34079/2226-2830-2020-10-27-116-126

Сьогодні для українського суспільства на порядку денному гостро постала не лише проблема «двополюсності суспільства» тобто поділ його на багатих та бідних, і фактично відсутність середнього класу (за окремими підрахунками середній клас в Україні складає 3 – 5 %), але і його стратифікація за цілим рядом ознак, з-поміж яких – стать, вік, соціальний статус чи клас, регіон проживання, стан здоров'я, сексуальна орієнтація, етнічна або національна, а також релігійна приналежність, тип населеного пункту тощо. З огляду на це, що в Конституції України фіксується твердження про те, що Україна – демократична країна, то необхідністю є повага та гідна репрезентованість інтересів та потреб різних соціальних груп (незалежно від їх розміру) у різних сферах суспільного життя, оскільки це – фундамент демократичного суспільства. Попри те, слід констатувати і той факт, що невід'ємним компонентом поняття рівності та рівних можливостей є гендерна рівність. Відтак, справді

демократичне суспільство повинно гарантувати/забезпечити рівні можливості і чоловікам, і жінкам бути партисипантами у всіх сферах суспільного життя.

Зацікавленість міжнародної спільноти перманентно зростає щодо забезпечення принципу гендерної рівності, а тому сьогодні здійснюється моніторинг стану справ із гарантування рівних прав і можливостей. Також принцип гендерної недискримінації включений до цілої низки провідних міжнародних звітів, що свідчить про значущість цінності гендерної рівності.

Більше того, гарантування гендерної рівності вписується у поняття прав людини, а тому це була унікальна можливість ввести у науковий та медійний дискурси поняття гендерної рівності. Свідченням цьому стало підписання «Загальної декларації прав людини» Генеральною Асамблеєю ООН ще 10 грудня 1948 р. Незважаючи на те, що на сьогодні вже є напрацьованими універсальні міжнародні антидискримінаційні механізми, все таки міжнародні рейтинги демонструють невтішну ситуацію довкола принципу гендерної рівності.

Важливу місію щодо забезпечення/гарантування принципу гендерної рівності покладено на міжнародні неурядові організації, які виконують функцію адвокації тих чи тих проблем в суспільстві. Варто зазначити, що цей аспект порушеної проблеми практично залишається малодослідженим в українській політичній науці.

Мета статті – дослідити діяльність міжнародних неурядових організацій щодо забезпечення принципу гендерної рівності та з'ясувати імплементацію кращих практик МНУО діяльності в Україні.

Стан вивчення проблеми. Вивчення специфіки діяльності міжнародних неурядових організацій є актуальною темою досліджень для західних дослідників, як-от: Дж. Гамбл [18, с. 221], С. Дені [15, с. 208], М. Лінденберг [20, с. 4-24], К. Новрот [23, с. 579-645], С. Франц [17, с. 190-199], М. Хаслеgrave [19]. В Україні також спостерігається чималий науковий інтерес до вивчення цієї проблематики. Зокрема, в українській політичній науці варто виокремити напрацювання І. Грицай [1], Л. Гонюкова, Н. Педченко [2], У. Ільницької [3], Т. Краснопольська [4], Т. Марценюк [5, с. 1-65], які акцентували увагу як на універсальних міжнародно-правових механізмах імплементації принципу гендерної рівності, так і на регіональних, зокрема, на прикладі стандартів ЄС, Ради Європи, ОБСЄ. Водночас, у національному науковому просторі відсутні комплексні дослідження із вивчення специфіки діяльності міжнародних неурядових організацій щодо гарантування принципу гендерної рівності, що має суттєве значення для ефективної імплементації гендерної політики в Україні та становить особливий науковий інтерес.

Традиційно міжнародні неурядові організації перманентно були в авангарді просування нових ідей і заохочення урядів до їх імплементації. На всіх рівнях - місцевому, національному та міжнародному – неурядові організації є «голосом народу». Вони взяли на себе такі функції, як інформаційно-пропагандистська діяльність, освіта і професійна підготовка, та активно стежать за тим, що було досягнуто або не було досягнуто [19].

Члени МНУО виступають в якості експертів, дипломатів, захисників конкретних питань або груп, протестуючих і активістів. Неурядові організації володіють потужним досвідом у певній галузі та, таким чином, надають цінні поради іншим суб'єктам міжнародних відносин щодо розв'язання проблем.

Міжнародні неурядові організації свого часу навіть представляли уряди. Наприклад, під час епідемії лихоманки Ебола в Західній Африці в 2014 році стало зрозуміло, що неурядова організація «Лікарі без кордонів» особливо добре володіє експертними знаннями,

має людські ресурси, необхідні для створення та управління лікувальними центрами, тому вона взяла на себе важливу роль в охороні здоров'я [16].

У дипломатичній практиці неурядові організації часто активно працюють «за лаштунками», беручи участь, наприклад, у розробці міжнародних правил і норм. МНУО використовують свій досвід та особливий авторитет для інформування суспільств та урядів про певні питання та підвищення обізнаності щодо конкретних проблем. Наприклад, в 1985 році Міжнародна організація «Лікарі світу за запобігання ядерної війни» була удостоєна Нобелівської премії миру за «поширення авторитетної інформації і підвищення обізнаності про катастрофічні наслідки атомної війни» [21].

Як було вже зазначено, однією з найважливіших ролей, яку здійснюють міжнародні неурядові організації, є адвокатура (захист). Цілі та завдання НУО, як правило, зосереджені на поліпшенні життя їхніх виборців та громад, в яких і з якими вони працюють. НУО, наприклад, відіграють провідну роль в захисті прав жінок як прав людини, викриваючи насильство над жінками, сприяючи задоволенню потреб дівчаток, а також заохочуючи і розвиваючи всеосяжний, цілісний і заснований на правах підхід до медичного обслуговування жінок [19].

Жіночі міжнародні неурядові організації є найбільш відомими за двома різними, але часто взаємопов'язаними видами діяльності: надання послуг для жінок, які потребують допомоги, організація інформаційно-пропагандистської діяльності та проведення громадських кампаній з метою здійснення соціальних перетворень, необхідних для досягнення гендерної рівності.

МНУО є важливими партнерами урядів щодо забезпечення гендерної рівності. Представляючи погляди своїх членів з питань, що мають відношення до гендерної рівності, роблячи пропозиції, співпрацюючи в конкретних проектах, проводячи дослідження основних питань, або, у контексті засобів масової інформації, надаючи видимість і легітимність питанням гендерної рівності, неурядові організації покликані відігравати вирішальну роль у досягненні гендерної рівності, яку держави повинні цінувати і заохочувати [22].

Однією з таких міжнародних неурядових організацій, якій властиві всі вищеперераховані функції є британська членська мережа «Gender and Development Network». GADN є ефективною та всеохоплюючою мережею членства, що складається з провідних працівників неурядових організацій (НУО), практиків, консультантів та науковців, що працюють над питаннями гендеру та розвитку прав жінок.

Специфікою діяльності GADN є те, що вона дозволяє учасникам обмінюватися інформацією, ефективно лобювати урядові та міжнародні органи з питань гендеру та надавати експертні консультації або коментарі щодо політики та різноманітних проектів.

Міжнародна неурядова організація «Gender and Development Network» працює у вигляді робочих груп, які займаються певними питаннями, об'єднуючи членів, що діють у цій сфері, для розробки аналізу та передового досвіду. Також проводяться засідання членів комітету, що є форумом для обговорення та обміну інформацією, які в свою чергу дають можливість членам організації спілкуватися один з одним.

До прикладу, на замовлення Bretton Woods Project, GADN випустила низку публікацій в рамках проекту «Gender equality and macroeconomics» (Гендерна рівність та макроекономіка). Зокрема, Гендерна рівність та економіка на макрорівні: рекомендації для дій. Реалізація прав жінок: роль державного боргу в Африці. Як соціальний захист, державні

послуги та інфраструктура впливають на права жінок. Чи можуть державно-приватні партнерства забезпечити гендерну рівність? [15].

Загалом, за 2017-2018 рр. організацією було порушено такі питання, як зміцнення солідарності з правами жінок, політична участь жінок та лідерство, гендерна рівність, а також можливості та виклики на наступний 2019 рік, утворено активні робочі групи, які об'єднують членів спільно з роботою над темами насильства проти жінок і дівчат, економічної справедливості жінок, освіти дівчат, гуманітарної роботи, гендеру та навколишнього середовища, програмування та гендерної проблематики, також була створена нова платформа для обміну ресурсами і найкращою практикою для охорони та за її межами. Також, працюючи з членами організації протягом року, GADN вплинула на політику та побудувала нові міжнародні альянси.

До списку міжнародних неурядових організацій, які займаються питанням гендерної рівності також відноситься організація Equality Now, яка використовує закон для захисту та просування прав жінок і дівчат у всьому світі з 1992 року. Їхня місія полягає в досягненні правових і системних змін, які стосуються насильства і дискримінації жінок і дівчат у всьому світі. Маючи офіси на трьох континентах (Нью Йорк, Найробі, Лондон) організація намагається якомога детальніше розглянути ситуацію та вчасно запобігти / попередити дискримінації в глобальному вимірі.

Специфікою діяльності Equality Now є те, що організація виступає на місцевому, національному та міжнародному рівнях для просування правової рівності та справедливості для дівчат, а також для припинення торгівлі людьми, сексуального насильства та шкідливих практик, включаючи каліцтво жіночих статевих органів (FGM) та «дитячі шлюби».

У глобальних зусиллях щодо забезпечення прав жінок стратегії організація використовує: міжнародну інформаційно-пропагандистську діяльність з допомогою Women's Action Network, з членством понад 35000 груп і окремих осіб у більш ніж 160 країн, які закликають уряди до забезпечення прав жінок; кампанії з підвищення обізнаності, висвітливши окремі поширені випадки і серйозні порушення прав жінок і дівчат; створення партнерських відносин і коаліцій з групами громадських прав жінок для посилення місцевої та глобальної інформаційно-пропагандистської діяльності; зміцнення міжнародного та регіонального права в галузі прав людини та механізмів, що займаються питаннями прав жінок і дівчаток; проведення стратегічних судових процесів на національному, регіональному і міжнародному рівнях, спрямованих на створення правових прецедентів щодо прав жінок і дівчат; мобілізація фінансової та інституційної підтримки партнерів на місцях; засоби масової інформації, щоб донести всі історії до громадськості.

Водночас Equality Now працює над досягненням своєї місії - припинення насильства і дискримінації жінок і дівчат у всьому світі, в чотирьох векторах, а саме: дискримінація в законі; каліцтво жіночих статевих органів; торгівля людьми; сексуальне насильство[24].

Специфіка діяльності Equality Now полягає у тому, що організація веде боротьбу за те, аби уряди скасували або змінили закони про дискримінацію за статевою ознакою та сприяли гендерній рівності; щоб закони та політика визнавали та врегулювали шкідливі практики, такі як каліцтво жінок та дитячі шлюби, порушення прав та свобод жінок та дівчат; щоб закони щодо торгівлі людьми, були спрямовані не тільки на тих, хто отримує вигоду від секс-торгівлі, а також і на тих, хто нею керує; аби велось належне розслідування, переслідування та покарання з приводу насильства проти жінок; щоб дівчатка отримували відповідну освіту щодо прав жінок та при можливості могли добитися справедливості у разі порушення їх прав.

На особливу увагу, заслуговує специфіка діяльності бразильської неурядової організації Promundo. Promundo є світовим лідером у просуванні ідеї гендерної справедливості та запобіганні насильству шляхом залучення чоловіків і хлопців до партнерства з жінками та дівчатами [8].

З моменту свого заснування в Бразилії в 1997 році Promundo співпрацює з партнерами задля просування гендерної рівності та запобігання насильству в більш ніж 40 країнах світу завдяки високоефективним дослідженням та оцінкам, цільовим інформаційно-пропагандистським зусиллям та науково обґрунтованій освітній та загальноосвітній діяльності виконання програми.

Станом на 2018 рік Promundo охопила майже 10 мільйонів осіб. Зокрема, понад 4500 фахівців у галузі охорони здоров'я, понад 22 000 фахівців у галузі освіти, понад 1400 членів поліції та військових, а також близько 300 представників влади.

Міжнародні організації такі як-от: Організацію Об'єднаних Націй (ООН), Світовий Банк (СБ), Всесвітню Організацію Охорони Здоров'я (ВООЗ) та національні уряди, підтримували їхню справу, працюючи спільно над ініціативами.

Щорічно організація публікує звіти. У 2014 році партнерство Promundo досягло участі більш ніж 20 країн і залучило нові сектори, включаючи залучення чоловіків у справі забезпечення гендерної рівності в розвитку сільського господарства та в охороні здоров'я матерів, новонароджених та дітей, а також у залученні чоловіків як союзників в викоріненні дитячих шлюбів та сексуальної експлуатації, підтримці розвитку дітей раннього віку, миру і безпеці [10].

У 2016 році Promundo продовжувала збирати політичні дослідження щодо ставлення та практики чоловіків, пов'язаної з гендерною рівністю у 10 нових країнах світу, в рамках International Men and Gender Equality Survey (IMAGES). Разом з тим розпочалися важливі партнерські відносини з приватним сектором, включаючи роботу з компанією Eletrobras щодо просування расової та гендерної рівності та поваги до статевого різноманіття на робочих місцях [12].

Місія щорічного звіту Promundo 2017 року полягала у сприянні гендерній рівності та створенню світу, вільного від насильства, шляхом залучення чоловіків і хлопчиків до партнерства з жінками та дівчатами [13]. Також у цьому звіті згадується п'ятирічна багатонаціональна програма «Prevention +», яка передбачає світ, де здорові, шанобливі та рівноправні відносини є нормою. Ця програма розглядає корінні причини гендерного насильства: соціальний, економічний, релігійний та культурний контексти, що формують погляди та поведінку, і які здатні призвести до насильства.

Специфікою програми Prevention + є те, що вона має багаторівневий підхід, який імплементується на чотирьох рівнях суспільства: індивідуальному, громадському, інституційному та урядовому. Програма проводить підготовку інституційного персоналу урядових міністерств, представників урядів та громадянського суспільства з метою інтеграції підходів до гендерної трансформації у свою щоденну роботу. Prevention + діє в Індонезії, Пакистані, Руанді та Уганді, а також на Близькому Сході та Північній Африці; партнери програми також беруть участь у міжнародних заходах з інформаційно-пропагандистської діяльності.

Фокусом уваги також є діяльність неурядових організацій в Україні щодо гарантування принципу гендерної рівності. У сфері захисту та репрезентування інтересів і прав жінок найвпливовішими на загальнонаціональному та міжнародному рівнях –

всеукраїнські та міжнародні організації: «Жіноча Громада», «Союз Українок», «Міжнародний жіночий правозахисний центр «Ла Страда – Україна» тощо.

Аналіз даних Реєстру громадських організацій Державної реєстраційної служби України [19] дає змогу виявити ще не менше 15 жіночих організацій. Наприклад, Всеукраїнська громадська організація «Жіночий консорціум України», Всеукраїнська громадська організація «Ліга жінок-виборців України 50/50», Національна Рада жінок України тощо.

В Україні на національному рівні діють також міжнародні організації, діяльність яких пов'язана із захистом прав жінок та встановленням гендерної рівності. З – поміж них виокремлюють, такі, як-от: Міжнародна громадська організація «Міжнародний фонд «Панна»», Міжнародна громадська організація «Федерація жінок за мир у всьому світі», Міжнародна громадська організація «Жінки – Творці Історії», Міжнародна громадська організація «Народжена бути жінкою», Міжнародна федерація ділових жінок «Либідь».

На наш погляд, доцільно репрезентувати дані щодо позиціонування України в міжнародних рейтингах, де мова йде про забезпечення принципу гендерної рівності і відслідкувати ситуацію щодо порушеної проблеми.

Ідеться, головню, про Індекс із гендерної рівності (Gender Equality Index) – як невід'ємний компонент щорічного міжнародного Звіту із людського розвитку Програми розвитку ООН (UNDP Human Development Report). Станом на 2019 р. Україна посідає 88 місце за рівнем розвитку людського потенціалу [7].

Міжнародний звіт Рівня свободи у світі (Freedom in the World, Freedom House) також фіксує розділ про «особисту автономію та індивідуальні права»[6]. Будучи в 2019 р. «частково вільною» країною із значенням 3,5 (із максимальних 7), а її окуповану Росією частину Крим - «невільною територією» із значенням 6 (із максимальних 7) [6], Україна постала перед такими проблемами щодо гарантування гендерної рівності: «Гендерна дискримінація забороняється відповідно до конституції, але урядовці демонструють мало інтересу чи розуміння проблеми. Правозахисні організації скаржаться, що роботодавці відкрито дискримінують за ознаками статі, зовнішності та віку. Торгівля жінками за кордоном з метою проституції залишається серйозною проблемою» [5, с. 22].

Однак, окремі щорічні міжнародні звіти присвячено лише тематиці забезпечення гендерної рівності. У Звіті із глобального гендерного розриву 2020 р. (Global Gender Gap Report 2020) [25], що готується Світовим економічним форумом (World Economic Forum), вимірюється величина гендерного розриву (gender gap) у чотирьох важливих сферах нерівності між чоловіками та жінками: економічна участь, рівень освіти, політичне представництво та сфера здоров'я. У 2020 році Україна посіла 59 місце із 153 досліджуваних країн (чим вища позиція в списку, тим більше країна наближена до гендерної рівності і піднялась на 6 сходинок вище у порівнянні з попереднім 2019 р. [25]. Як видно з таблиці 1, в Україні найгіршою є ситуація із політичною компонентою (участю жінок у процесі прийняття рішень) – 83 місце із значенням, яке майже наближається до нуля, тобто, до суцільної гендерної нерівності.

Таблиця 1. Дані Звіту з глобального гендерного розриву 2020 р. для України

Характеристика	Україна
Місце (серед 153 досліджуваних країн)	59
Загальне значення індексу з глобального гендерного розриву (0,00 – нерівність, 1,00 – рівність)	0,721

Економічна участь (місце /значення)	39 (0, 737)
Рівень освіти (місце /значення)	26 (1)
Політичне представництво (місце /значення)	83 (0, 171)
Сфера здоров'я (місце /значення)	52 (0,978)

Примітка. Mind the 100 Year Gap [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.weforum.org/reports/gender-gap-2020-report-100-years-pay-equality>.

На наш погляд, доцільно прослідкувати динаміку змін в Україні щодо гендерного розриву, тому репрезентуємо дані подані в Таблиці 2 за 2014 рік.

Таблиця 2. Дані Звіту з глобального гендерного розриву 2014 р. для України

Характеристика	Україна
Місце (серед 142 досліджуваних країн)	56
Загальне значення індексу з глобального гендерного розриву (0,00 – нерівність, 1,00 – рівність)	0, 706
Економічна участь (місце /значення)	31 (0, 748)
Рівень освіти (місце /значення)	29 (1)
Політичне представництво (місце /значення)	105 (0, 101)
Сфера здоров'я (місце /значення)	74 (0,973)

Примітка. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація [Електронний ресурс] : Посібник для експертів і експерток аналітичних центрів./ Т. Марценюк. – Київ, 2014. – 65 с. – Режим доступу : https://www.naiu.kiev.ua/files/zakon_ukr/gender/Martsenyuk_Gender_and_non_discrimination_.pdf.

Таким чином, можна прослідкувати позитивну динаміку як щодо місця України в рейтингу, так і щодо зазначених показників у порівнянні з 2014 р. Окрім цього, сьогодні світове співтовариство, в тому числі і Україна взяли на себе зобов'язання виконати «Цілі сталого розвитку» Програми Розвитку ООН в період з 2016-2020 рр. серед яких Ціль 5. - «Забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчаток» [7].

Загалом можна підсумувати, що міжнародні неурядові організації відіграють потужну роль у підтриманні гендерної рівності у світі. До списку організацій такого типу ще можна віднести такі МНУО: InterAction, CARE, Sonke Gender Justice, International Planned Parenthood, Centre for Health and Social Justice, White Ribbon, UN Women, Organization for Security and Cooperation in Europe, National Organization for Women, The Association of Women's Rights in Development, Women's Environment and Development Organization, Oxfam International та багато інших.

Безперечно, що сьогодні в умовах гібридної війни Російської Федерації на Сході України, гендерна політика не є пріоритетною в державотворчому процесі нашої держави. Однак, варто стимулювати кооперацію територіальних громад на міжрегіональному рівні, громадських організацій, МНУО, бізнес-структур з місцевою владою задля розв'язання проблеми забезпечення принципу гендерної рівності.

Список використаної літератури

1. Грицай І. О. Механізм забезпечення принципу гендерної рівності: теорія та практика: моногр. / І. О. Грицай. — Київ : Хай-Тек Прес, 2018. — 560 с. ; Hrytsai I. O. Mekhanizm zabezpechennia pryntsypu hendernoї rivnosti: teoriia ta praktyka: monohr. / I.O. Hrytsai. — Kyiv : Khai-Tek Pres, 2018. — 560 s.

2. Гонюкова Л. Сучасний механізм упровадження гендерної політики в Україні [Електронний ресурс] / Л. Гонюкова, Н. Педченко // Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. Серія : Державне управління. - 2016. - № 2. - С. 114-120. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnaddy_2016_2_17 ; Honiukova L. Suchasnyi mekhanizm uprovadzhennia hendernoї polityky v Ukraini [Elektronnyi resurs] / L. Honiukova, N. Pedchenko // Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezidentovi Ukrainy. Seriiia : Derzhavne upravlinnia. - 2016. - № 2. - S. 114-120. - Rezhym dostupu : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnaddy_2016_2_17

3. Ільницька У. Особливості міжнародно-правової суб'єктності неурядових організацій [Електронний ресурс] / У. Ільницька // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. — Львів, 2012. — Вип. 24. — С. 84-91. — Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/38126/15Ilnytska.pdf?sequence=1> ; Ilnytska U. Osoblyvosti mizhnarodno-pravovoi subiektnosti neuriadovykh orhanizatsii [Elektronnyi resurs] / U. Ilnytska // Ukrainaska natsionalna ideia: realii ta perspektyvy rozvytku. — Lviv, 2012. — Vyp. 24. — S. 84-91. — Rezhym dostupu : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/38126/15Ilnytska.pdf?sequence=1>

4. Краснопольська Т. М. Інституційна складова національного механізму реалізації гендерної політики України [Електронний ресурс] / Т. М. Краснопольська // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Історія. Філософія. Політологія. - 2014. — Вип. 7. — С. 116-120. — Режим доступу : <http://www.mgu.edu.ua/docs/vestnik/obshegum/gymanit7.pdf#page=116> ; Krasnopolska T. M. Instytutsiina skladova natsionalnoho mekhanizmu realizatsii hendernoї polityky Ukrainy [Elektronnyi resurs] / T. M. Krasnopolska // Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriiia: Istoriia. Filosofiia. Politolohiia. - 2014. — Vyp. 7. - S. 116-120. - Rezhym dostupu : <http://www.mgu.edu.ua/docs/vestnik/obshegum/gymanit7.pdf#page=116>

5. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація [Електронний ресурс] : посібник для експертів і експерток аналітичних центрів / Т. Марценюк — Київ, 2014. — 65 с. — Режим доступу : https://www.naiu.kiev.ua/files/zakon_ukr/gender/Martsenyuk_Gender_and_non_discrimination_.pdf ; Martseniuk T. Henderna rivnist i nedyskryminatsiia [Elektronnyi resurs] : posibnyk dlia ekspertiv i ekspertok analitychnykh tsentriv / T. Martseniuk — Kyiv, 2014. — 65 с. — Rezhym dostupu : https://www.naiu.kiev.ua/files/zakon_ukr/gender/Martsenyuk_Gender_and_non_discrimination_.pdf

6. Уперше ситуація на Східному Донбасі — у звіті Freedom House «Свобода у світі 2020» [Електронний ресурс] // Громадський простір. — 2020. — 4 березня. - Режим доступу : <https://www.prostir.ua/?news=novyj-zvit-freedom-house-svoboda-u-sviti-2020-svidchyt-pro-oslablennya-stalyh-demokratij-ta-vpershe-opysuje-sytuatsiyu-na-shidnomu-donbasi> ; Upershe sytuatsiia na Skhidnomu Donbasi — u zvitі Freedom House «Svoboda u sviti 2020» [Elektronnyi resurs] // Hromadskyi prostir. — 2020. — 4 bereznia. - Rezhym dostupu : <https://www.prostir.ua/?news=novyj-zvit-freedom-house-svoboda-u-sviti-2020-svidchyt-pro-oslablennya-stalyh-demokratij-ta-vpershe-opysuje-sytuatsiyu-na-shidnomu-donbasi>

7. Україна в міжнародних рейтингах [Електронний ресурс] // SFII. State Finance Institution for Innovations. – 2019. – 27 лютого. – Режим доступу : [https://www.sfii.gov.ua/%d1%83%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d0%b0-%d0%b2-](https://www.sfii.gov.ua/%d1%83%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d0%b0-%d0%b2-%d0%bc%d1%96%d0%b6%d0%bd%d0%b0%d1%80%d0%be%d0%b4%d0%bd%d0%b8%d1%85-%d1%80%d0%b5%d0%b9%d1%82%d0%b8%d0%bd%d0%b3%d0%b0%d1%85/)

<https://www.sfii.gov.ua/%d1%83%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d0%b0-%d0%b2-%d0%bc%d1%96%d0%b6%d0%bd%d0%b0%d1%80%d0%be%d0%b4%d0%bd%d0%b8%d1%85-%d1%80%d0%b5%d0%b9%d1%82%d0%b8%d0%bd%d0%b3%d0%b0%d1%85/> ;

Ukraina v mizhnarodnykh reitynhakh [Elektronnyi resurs] // SFII. State Finance Institution for Innovations. – 2019. – 27 liutoho. – Rezhym dostupu : [https://www.sfii.gov.ua/%d1%83%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d0%b0-%d0%b2-](https://www.sfii.gov.ua/%d1%83%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d0%b0-%d0%b2-%d0%bc%d1%96%d0%b6%d0%bd%d0%b0%d1%80%d0%be%d0%b4%d0%bd%d0%b8%d1%85-%d1%80%d0%b5%d0%b9%d1%82%d0%b8%d0%bd%d0%b3%d0%b0%d1%85/)

<https://www.sfii.gov.ua/%d1%83%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d0%b0-%d0%b2-%d0%bc%d1%96%d0%b6%d0%bd%d0%b0%d1%80%d0%be%d0%b4%d0%bd%d0%b8%d1%85-%d1%80%d0%b5%d0%b9%d1%82%d0%b8%d0%bd%d0%b3%d0%b0%d1%85/>

8. About Us [Electronic resource] // Promundo. – Mode of access : <https://promundoglobal.org/about/>

9. Achievements and plans: Summary from the Gender & Development Network (GADN) [Electronic resource]. – Mode of access : <https://static1.squarespace.com/static/536c4ee8e4b0b60bc6ca7c74/t/5ae6e4420e2e72dfd9288352/1525081157380/Plans+and+highlights+for+website+28.04.18.pdf>

10. Annual Report 2014 [Electronic resource] // Promundo. – Mode of access : <https://promundoglobal.org/resources/annual-report-2014/>

11. Annual Report 2015 [Electronic resource] // Promundo. – Mode of access : <https://promundoglobal.org/resources/annual-report-2015/>

12. Annual Report 2016 [Electronic resource] // Promundo. – Mode of access : <https://promundoglobal.org/resources/annual-report-2016/>

13. Annual Report 2017 [Electronic resource] // Promundo. – Mode of access : <https://promundoglobal.org/resources/annual-report-2017/>

14. Bradlow D. Are We Being Propelled Towards a People-Centered Transnational Legal Order? / D. Bradlow, C. Grossman // American University International Law Review. – 1993. – Vol. 9, № 1. – P. 1–25.

15. Can public-private partnerships deliver gender equality? [Electronic resource] : Briefing Paper // Gender & Development Network and FEMNET. - 2019. – March. – Mode of access : <https://static1.squarespace.com/static/536c4ee8e4b0b60bc6ca7c74/t/5c879cd7ee6eb0145fe7e780/1552391388896/1547040-can-public-private-partnerships-deliver-gender-equality-final+12.3.pdf>

16. Dany C. Global governance and NGO participation. Shaping the information society in the United Nations. London/New York / C. Dany. - London : Routledge, 2015. – 208 p.

17. Frantz C. Nichtregierungsorganisationen (NGOs) als internationale Akteure (Non-governmental organisations (NGOs) as international actors, only in German) / C. Frantz // Einführung in die Politikwissenschaft (Introduction to political science) / Hrsg. C. Frantz, K. Schubert. - Münster : Lit Verlag, 2010. - P. 190–199.

18. Gamble J. K. International Law - New actors and New Technologies: Center Stage for NGOS? / J. K. Gamble, C. Ku // Law & Policy in International Business. – 2000. – Vol. 31, № 2. – P. 221-262.

19. Haslegrave M. The role of ngos in promoting a gender approach to health care [Electronic resource] / M. Haslegrave // Expert Group Meetin on Women and Health. Mainstreaming the

Gender Perspective into the Health Sector, Tunis (Tunisia), 28 September to 2 October 1998 – Mode of access : https://www.un.org/womenwatch/daw/csw/role_ngo.htm

20. Lindenberg M. The Challenges of Globalization for Northern International Relief and Development NGOS / M. Lindenberg, J. Dobel // Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly. – 1999. – № 28. – P. 4–24.

21. The Nobel Peace Prize for 1985 [Electronic resource]. - Mode of access : http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/1985/press.html

22. Non-governmental organisations [Electronic resource] // European Institute for Gender Equality. – Mode of access : <https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1302>

23. Nowrot K. Legal Consequences of Globalization: The Status of Non-Governmental Organizations Under International Law / K. Nowrot // Indiana Journal of Global Legal Studies. – 1999. – Vol. 6, Issue 2. - P. 579–645.

24. Tackling Female Genital Mutilation in the UK [Electronic resource] / S. M. Creighton, S. Zimran, N. Otoo-Oyortey, D. Hodes // BMJ. – 2017. – Mode of access : https://www.rcm.org.uk/sites/default/files/FGM_Report.pdf

25. Mind the 100 Year Gap [Електронний ресурс] : Report // World Economic Forum. – Mode of access : <https://www.weforum.org/reports/gender-gap-2020-report-100-years-pay-equality>

26. What We Do [Electronic resource] // Gender and Development Network. - Mode of access : <http://gadnetwork.org/what-we-do>

Стаття надійшла до редакції 10.03.2020 р.

M. Zdorovega

O. Ivasechko

ACTIVITIES OF INTERNATIONAL NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS TO ENSURE THE GENDER EQUALITY PRINCIPLE

The article considers the specifics of the activities of international non-governmental organizations to ensure the gender equality principle. Attention is drawn to the practice of activities of such international non-governmental organizations as: «Gender and Development Network» (GADN), Equality Now, Promundo, which directly fulfill the mission of advocating for women's interests, guaranteeing their equal opportunities with men in all spheres of public life. Women's international non-governmental organizations are best known for two different but often interrelated activities: firstly, it is the provision of services for women in need, and secondly, it is the organization of informational outreach activities and public campaigns to implement the social transformations needed to achieve gender equality. INGOs are important partners of national governments in ensuring gender equality; act as experts, diplomats, advocates for specific issues or groups, protesters and activists; they are involved, for example, in the development of international rules, standards and regulations; use their experience and special authority to inform societies and national governments on particular issues and raise people's awareness about specific problems; promote new ideas and encourage governments to implement them; can act as representatives of national governments in times of crisis; awarded the Nobel Peace Prize for «spreading authoritative information and raising public awareness». Ukraine's positioning in the leading international rankings, which consider gender equality as an integral component, the basis of a democratic society, is examined. It is about such reports as the Human Development Index, the Freedom House Report, the Global Gender Gap Report. It is concluded that, according to the 2020 Global Gender Gap Report, in Ukraine a positive dynamics is observed compared to a similar

report for 2014., however, the worst is the situation with the political component (women's participation in decision-making) – 83th place with a value that is almost approaching zero, that is, continuous gender inequality.

Keywords: *international non-governmental organizations, gender equality principle, Ukraine, the global gender gap.*

УДК 323.1:316.647.5(474.3)

О. В. Кокорєв

ТОЛЕРАНТНІСТЬ VS ІНТОЛЕРАНТНІСТЬ: КЕЙС ЛАТВІЇ ЯК УВИРАЗНЕННЯ ЦІННІСНОЇ ТА ІНСТИТУЦІЙНОЇ АМБІВАЛЕНТНОСТІ

У статті досліджено відповідність Латвії інституційній та ціннісній стратегії ЄС щодо утвердження принципу толерантності. Досліджено основні прояви інтолерантності в соціально-політичному житті Латвії як «молодої» демократії. Наголошено на нормативно-правових прогалинах, особливостях політико-правової культури населення та інших чинниках, які зумовлюють прояви інтолерантності в Латвії. Проаналізовано інституційні реформи, спрямовані на зміцнення цінності толерантності та запобігання деструктивним інтолерантним практикам.

Ключові слова: *толерантність, інтолерантність, Латвія, ЄС.*

DOI 10.34079/2226-2830-2020-10-27-126-134

Толерантність є важливим принципом функціонування ЄС. Утвердження поваги, сприйняття та належного розуміння різноманіття культур навколишнього світу, форм самовиявлення та способів прояву людської індивідуальності розуміється важливою передумовою як для функціонування об'єднаної Європи, так і для розвитку окремих держав-учасниць ЄС.

Більшість держав ЄС сьогодні більшою чи меншою мірою стоять перед викликом наростання інтолерантності: утиски за етнічним походженням і кольором шкіри, сексуальною орієнтацією, віросповіданням, віком, статтю та ін. З приходом до влади у багатьох державах в останнє десятиліття радикальних, популістських політичних акторів зросла важливість запобігання та протидія висхідній динаміці антисемітизму, ісламофобії, ксенофобії, насильницькому екстремізму, мові ненависті, сегрегації, расизму, мігрантофобії, гомофобії тощо. Праворадикальні актори, неорасисти, релігійні фундаменталісти, сексуальні шовіністи, ксенофоби, етноцентристи та інші деструктивні групи проявляють відкриту агресію щодо принципу толерантності.

Прояви інтолерантності характерні й для «молодих» демократій Балтії, зокрема Латвії. Відтак у статті поставлено мету проаналізувати на прикладі кейсу цієї країни прояви інтолерантності на інституційному та ціннісному рівнях. Актуальність та практична корисність вивчення цього питання є значимою у контексті євроінтеграційного курсу України. Для вітчизняної політичної науки цінним є вивчення досвіду країн останніх